

Muziek is van én voor iedereen. Muziek kun je verstaan zonder een woord te zeggen. Het raakt, schuurt, inspireert of irriteert, maar het laat je nooit onberoerd. Muziek scheidt ruimte voor verbeelding en verwondering. En als muziek gezamenlijk in een live uitvoering wordt ervaren, verbindt muziek.

Beste leerkracht, beste begeleider,

Wat leuk dat je binnenkort met je klas naar het theatrale concert [Superball, lollipop and mr. Classic](#) van Oorkaan en HIIIT komt luisteren!

Over Oorkaan

Muziekgezelschap Oorkaan (sinds 2001) is een toonaangevende, internationaal opererende landelijke instelling met sinds 2021 een eigen ensemble. Ze maken en spelen theatrale concerten die aansluiten bij de belevingswereld van jong en oud. Dit doen ze met de topmusici van hun eigen Oorkaan Ensemble én met gastensembles en orkesten.

Muziekgezelschap Oorkaan verrijkt kleine en grote oren met de oneindige wereld van muziek van vroeger en nu. Hierbij richt Oorkaan zich op zoveel mogelijk kinderen van alle niveaus en sociale en culturele achtergronden.

Over HIIIT

[HIIIT \(Voorheen Slagwerk Den Haag\)](#) is gefascineerd door alles wat te maken heeft met geluid, puls en materialen als klankbron. De musici zijn podiumbespeler én multi-inzetbare (co)creators. Als uitvoerders spelen ze in elke denkbare setting. Op hun traditionele instrumentenarsenaal, maar ook op porselein, paardenkaken, glas of 3D-geprinte instrumenten. Ze werken samen met kunstenaars en makers van nu. In hun projecten reflecteren ze op de nieuwste ontwikkelingen en willen ze een bijdrage leveren aan de speurtocht naar het onontdekte.

Educatiekit

Deze educatiekit bestaat uit vijf verschillende lessen. Elke les is opgebouwd volgens de fases van het creatief proces (SLO, 2019). Ook is er per les rekening gehouden welke van de zes muzikale domeinen (10voordeleraar, 2022) aan bod komen. De zes domeinen zijn zingen, spelen, bewegen, luisteren, lezen en noteren, componeren en improviseren. In de lessen komen materialen en thema's naar voren die ook terugkomen in de voorstelling. De lessen duren ongeveer 30-45 minuten. De onderwerpen van de lessen zijn:

1. Experimenteren met klank
2. De taal van musici
3. Silence must be
4. Beatbox
5. Slagwerk

Het is niet verplicht om alle lessen uit te voeren, maar hoe meer opdrachten je doet, hoe meer begrip en betrokkenheid er zal zijn vanuit de kinderen tijdens de voorstelling.

Hieronder vind je de link naar de educatiekit:

[Educatiekit Superball, Lollipop and Mr. Classic](#)

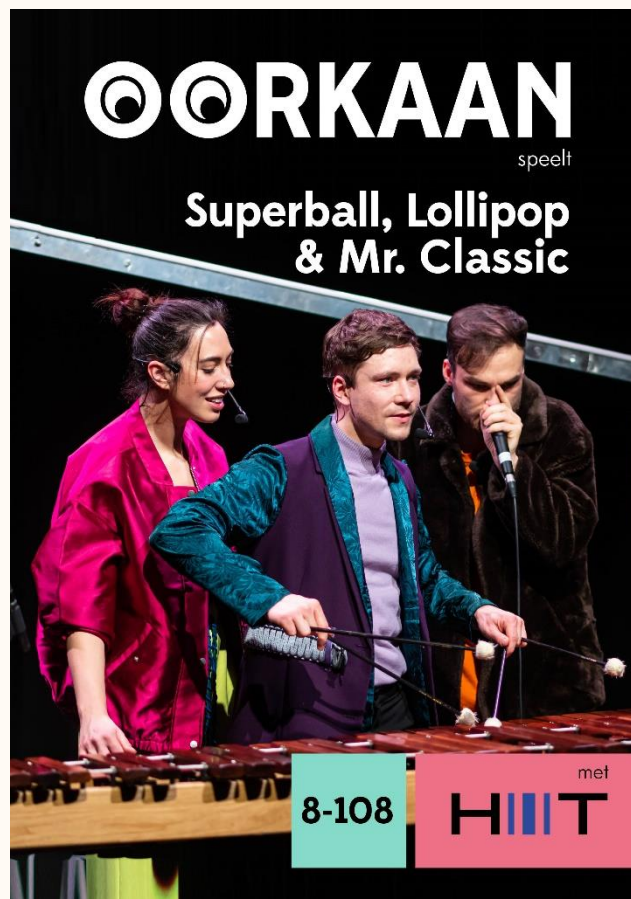
Klik op “geef les” en je bent klaar om de les te geven!

Mocht je er niet uit komen, neem dan contact op met educatie@oorkaan.nl

Heel veel plezier met de voorbereidingen en tot bij de voorstelling!

Met muzikale groeten,

Maaïke-Merel van Baarzel
Manager Educatie en Participatie

Educatiekit

Les 1 - Experimenteren met klank

Nodig: digibord, voorwerpen in de klas

Domeinen: Zingen, spelen, luisteren, componeren en improviseren

Oriëntatiefase (+- 10 min) Dia 2 en 3

We beginnen met een aantal keer luisteren naar het lied. Stel voor het luisteren altijd een luistervraag.

Luistervragen: Waar gaat het lied over? Op welke dingen moet je allemaal “drummen”? Hoe vaak “drum” je in totaal?

Als de leerlingen het lied een aantal keer geluisterd hebben kunnen ze meedoen met het drummen. Tijdens het lied slaan ze twee keer op de tafel, drie keer op de stoel, kloppen twee keer op de deur (laat ze in de lucht op een “deur” kloppen), stamp twee keer met je voeten bij “drumming on the floor”, bij everywhere mogen ze zelf kiezen (het liefst niet op je buurman of buurvrouw).

Laat de leerlingen nog een keer mee drummen met het lied. Vraag: Op welke manieren kun je allemaal drummen? (Denk aan: hard, zacht of vlakke hand, alleen met je vingertoppen, met je knokkels, etc.) Tot slot kunnen de leerlingen het lied ook meezingen. Eerst goed rechtop zitten of zelfs staan, dit komt de kwaliteit van de zang ten goede.

Onderzoeksfase (5-10 min) Dia 4 t/m 6

Eerst kijken de leerlingen ter inspiratie de video “Kitchen Beats”.

De leerlingen zoeken in het klaslokaal een voorwerp om klank mee te maken. Geef hier kaders waar nodig. Als de leerlingen de voorwerpen hebben gevonden, mogen ze hiermee experimenteren. Kan jouw voorwerp op verschillende manieren klank maken? Op welke verschillende manieren kun je op je voorwerp spelen?

Uitvoerfase (5-10 min) Dia 7

Elke leerling zoekt een duopartner met een ander voorwerp. Samen gaan ze een compositie maken van ongeveer 30-45 seconden. Binnen de compositie denken ze na over samenspel, dynamiek, ritme en als bonus: speeltechnieken. Naast het bedenken van de compositie, oefenen ze deze ook ter voorbereiding op de presentaties.

Evaluatiefase (5 min) Dia 8

Laat de leerlingen de composities in groepjes aan elkaar presenteren. Laat de leerlingen tips en tops benoemen en stel evaluatievragen.

Les 2 - De taal van musici

Nodig: digibord, tekenspullen, A3 of A4 vellen, eventueel voorwerpen voor geluid/instrumenten

Domeinen: Spelen, lezen en noteren, luisteren

Oriëntatiefase (5-10 min) Dia 9 t/m 13

We gaan het hebben over de taal van musici. We duiken eerst een stukje de geschiedenis in. We zien Johann Sebastian Bach. Wie was Bach?

Luister een stukje van het geluidsfragment. Deze muziek is geschreven door Bach. De volgende dia is een interactieve vraag: hoe kan het dat we weten hoe de muziek van Bach heeft geklonken? Dit komt door het notenschrift. Hij heeft zijn muziek allemaal met de hand uitgeschreven, later is dit vaak gekopieerd en daarom weten we nu nog steeds hoe zijn muziek klinkt. Als een musicus notenschrift ziet, kan hij of zij dit spelen. In de volgende dia luisteren we nog een keer een klein stukje van het muziekstuk van Bach. Dit keer scrolt er een partituur van notenschrift mee. Zo zien de leerlingen hoe het notenschrift eruit ziet. Echter niet iedereen kan noten lezen, zo is er ook nog een andere manier om muziek te noteren. Dit noemen we een *grafische notatie*. In de volgende dia zien we hetzelfde stuk van Bach nog eens, maar nu met een vorm van grafische notatie.

Onderzoeksfase (5-10 min) Dia 14

We zien hier nog een vorm van grafische notatie. Een vraag voor tijdens het kijken: Hoeveel verschillende vormen zien we in de grafische notatie?

Kijk de video nogmaals en stel de volgende vragen: Welke geluiden horen bij de vormen? Maakt het nog uit of de vormen groter of kleiner zijn?

Zet de verschillende vormen samen met de klas op een rijtje. Verzin klassikaal bij elke vorm een nieuw geluid. Dit kan iets met bodypercussie zijn, of iets met de stem. Je kan ook gebruik maken van instrumenten of voorwerpen. Je krijgt bijvoorbeeld: Rode rondjes: In de handen klappen. Gele ovaal: Shh klank met de mond. Verdeel vervolgens de klas over de verschillende vormen.

Speel de video nogmaals af maar nu zonder geluid. De klas maakt het geluid bij de grafische partituur. Zorg dat ze ook op harder/zachter letten als de figuren groter of kleiner worden. Het zou eventueel nog een laatste keer kunnen maar dat de leerlingen nu zelf een vorm mogen kiezen. Tijdens het uitvoeren kunnen de leerlingen luisterend opzoek naar een klasgenoot die dezelfde vorm/klank gekozen heeft.

Uitvoerfase (10 min) Dia 15

Geef alle leerlingen een vel papier en potloden / stiften.

Luister naar het fragment. De leerlingen krijgen 5 minuten de tijd om hun creativiteit de vrij loop te laten en zelf een grafische partituur te maken. Alle vormen en kleuren zijn goed.

Evaluatiefase (5 min): Dia 16

Maak groepjes van 4/5 leerlingen. De leerlingen stellen elkaar de vragen die vermeld staan op dia 16.

Les 3 - Silence must be

Benodigdheden: Digibord, eventueel voorwerpen/instrumenten.

Domeinen: Beweging, luisteren, componeren en improviseren

Oriëntatiefase (5 min): Dia 17 en 18

We beginnen deze les met een spel: spiegelen. De leerlingen gaan in tweetallen tegenover elkaar staan. De een is de leider, de ander volgt. De leider maakt langzaam bewegingen met diens lichaam. De volger volgt als een spiegelbeeld. Als de leider dus de rechterarm omhoog doet, doet de volger diens linkerarm omhoog.

Onderzoeksfase (5-10 min): Dia 19 en 20

We kijken naar een fragment van silence must be. Silence must be is een van de stukken die terugkomt in de voorstelling. Dit is leuk om te benoemen. Vervolgens doen we het spel de lopende band. Ga met de klas in een kring staan. De eerste begint met een denkbeeldig product in diens handen. Diegene doet iets met het product. Misschien wordt het uitgerekt, of wordt erop geblazen. Je kan er mee stuiten, in de lucht gooien. Alles mag. Als diegene met het product er iets mee gedaan heeft geeft hij het door aan de volgende in de kring. Als een soort lopende band. Belangrijk is dat bij elke beweging die gemaakt wordt, ook geluid gemaakt wordt door degene die beweegt. De geluiden kunnen gemaakt worden met de mond, of met bodypercussie. Eventueel kunnen er ook voorwerpen/instrumenten gebruikt worden.

Uitvoerfase (15 min): Dia 21

De leerlingen werken in groepjes van vier. Twee maken de bewegingen, de andere twee maken de geluiden bij de bewegingen. Ze mogen een choreografie verzinnen van maximaal 1 minuut. Ze moeten ervoor zorgen dat de bewegingen goed bij de geluiden passen en ook andersom. Laat ze goed nadenken of ze eerst bewegingen en dan geluiden gaan verzinnen, of juist andersom. Ook moeten ze het een aantal keer oefenen, zodat de geluiden en de bewegingen gelijk lopen.

Evaluatiefase (10 min): Dia 22

De leerlingen presenteren klassikaal hun choreografieën. Laat de leerlingen tops benoemen en stel evaluatievragen.

Les 4 - Beatbox

Benodigdheden: Digibord, telefoons voor interactieve vragen

Domeinen: Zingen/spelen, componeren en improviseren, luisteren

Oriëntatiefase (5-10 min): Dia 23 t/m 27

We beginnen de les met een interactieve vraag. Beatbox staat ook wel bekend als “the fifth element of hiphop”. Maar welke onderdelen horen nog meer bij hiphop? Alle antwoorden zijn goed, en dat is ook het idee. Dit zijn de overige 4 ‘elementen’ van hiphop.

De volgende dia is een interactief woordweb over beatbox. Daarna gaan we een stukje van een beatboxbattle kijken. We kijken naar een kwartfinale van de GBB (Grand beatbox battle). Dit is een wedstrijd waar beatboxers van over de hele wereld aan meedoen.

Hierna volgt een introductievideo van B-Art. B-Art (ook wel Bart) doet mee in het concert als beatboxer.

Onderzoeksfase (5-10 min): Dia 28 t/m 36

Een open vraag: welk instrumenten doen beatboxers met hun stem na? Antwoord: Drumstel/ drums. Nu krijgen we een aantal korte uitlegvideos over de basisklanken van het beatboxen. Het zijn 3 korte videos waar we de kick (P), Hi-hat (T) en snare (K) leren. Er volgt een sleepvraag waar we de klanken naar de juiste drumstel onderdelen moeten slepen. Vervolgens leren we met een video een basisbeat. Doe de basisbeat klassikaal.

Goede beatboxers gebruiken natuurlijk niet alleen de klanken van het drumstel, maar ze proberen alle hoeken van hun eigen stemgeluid te leren kennen. Beatboxers zijn creatief. Probeer eens of jullie ook een van de geluiden van de basisbeat kunnen vervangen voor een nieuw origineel geluid. Wie weet er een gek geluid? Of kan iemand misschien heel goed een dier nadoen? Wees creatief!

Uitvoerfase (5-10 min): Dia 37

De leerlingen gaan in tweetallen een eigen beatbox beat maken. Ze moeten in ieder geval alle geleerde klanken gebruiken, en minstens een nieuw geluid. Ze moeten ook denken aan samenspel, ritme en dynamiek.

Evaluatiefase (5-10 min): Dia 38 en 39

Laat de leerlingen klassikaal de beats presenteren. We hebben net in de video gezien hoe een beatbox publiek zich gedraagt. Misschien dat jullie met een mooie opstelling in de klas ook zoiets kunnen creëren. Tot slot kunnen de twee beste duo's nog een battle houden, met een applausmeter om de winnaar te bepalen.

Les 5 - Slagwerk

Benodigdheden: Digibord, telefoons voor interactieve vragen, schoolinstrumentarium.

Domeinen: Spelen, luisteren, lezen en noteren.

Oriëntatiefase (10-15 min): Dia 40 t/m 53

Dia 40: Jullie gaan de voorstelling Superball, Lollipop & Mr. Classic bezoeken. Hier nog wat meer informatie over de voorstelling: Superball, Lollipop & Mr. Classic is een theatraal concert. Dat wil zeggen dat de muziek het belangrijkste element is, maar dat er ook theatrale elementen in voorkomen. In het concert spelen drie musici: een beatboxer, een klassiek slagwerker en een drummer. Zij vertellen met hun instrumenten een verhaal, dus zonder woorden. Hoe praten deze ritmische instrumenten met elkaar? Hoe klinken ze samen? Dat is iets wat jullie gaan meemaken. Deze voorstelling is gemaakt door Oorkaan en HIIIT.

Dia 41: Oorkaan maakt theatrale concerten voor een jong publiek. Dit doen ze al meer dan twintig jaar! Zijn jullie al eens naar een concert van Oorkaan geweest? Of naar een ander (theatraal) concert?

Dia 42 & 43: De volgende dia's zijn video's geproduceerd door HIIIT. HIIIT is gefascineerd door alles wat te maken heeft met geluid, puls en materialen als klankbron. Dus niet alleen conventionele percussie instrumenten, maar alles wat geluid kan maken. Zie vooral de tweede video.

Dia 44 & 45: Hier volgen de introductievideo's van twee van de spelers. Maria en Vitaly.

Dia 46 t/m 53:

De volgende dia's zijn interactieve luistervragen. Na elke luistervraag is het voorbeeld te bekijken in een video. Welk instrument hoor je? Speel het fragment af en laat de leerlingen kiezen. Kijk vervolgens de video om het goede antwoord te zien. Bespreek ook met elkaar of we de namen van de andere instrumenten kennen.

Eerste goede antwoord: Triangel (Overige instrumenten zijn klokkenspel, woonblok en tamboerijn).

Tweede goede antwoord: Maracas of samba ballen (Overige instrumenten zijn guiro, klokkenspel en tamboerijn)

Derde goede antwoord: Bongo (overige instrumenten zijn drumstel, maracas en tamboerijn) Vierde

goede antwoord: Tamboerijn (overige instrumenten zijn guiro, drumstel en maracas)

Onderzoeksfase (15-20 min): Dia 54 en 55

De klas gaat nu veranderen in een orkest. Zorg dat iedere leerlingen een instrument voor zich krijgt. Benoem ook per instrument de naam en de speeltechniek. Als er niet genoeg instrumenten zijn, geef dan per 2 leerlingen 1 instrument. Een orkest heeft altijd een duidelijke leider en dat is: De dirigent. In dit geval de groepsleerkracht. Jullie moeten eerst een stilteteken afspreken. Oefen deze een paar keer. Kun je niet stil zijn als het stilteteken wordt gegeven? Dan kun je niet in het orkest. Wissel tussen de oefeningen genoeg door tussen de instrumenten, dan heeft iedereen meerdere instrumenten in z'n handen gehad.

Kies als leerkracht een aantal van de volgende oefeningen:

1. Iedereen mag in de volgorde van de opstelling (het liefst een kring) 1 keer op hun instrument spelen. Leerlingen die eventueel geen instrument hebben kunnen in hun handen klappen. Doe dit zo snel mogelijk achter elkaar, als een wave. Heen, en terug. Doe dit vervolgens nog een keer, alleen nu mag de eerstvolgende die aan de beurt is pas als het instrument van degene voor hem helemaal is uitgeklonken (dit duurt bij bijvoorbeeld een triangel best lang maar bij een trommel best kort.. Goed luisteren!).
2. De dirigent tekent langzaam een cirkel in de lucht. Terwijl de dirigent bezig is met de cirkel mag je precies 1x op je instrument spelen, maar je mag zelf weten wanneer. Herhaal dit en maak het aantal keer spelen steeds meer.
3. De dirigent klapt een ritme, het orkest speelt het na. Varieer hier als dirigent niet alleen in ritme, maar ook in dynamiek.
4. Spreek een teken af waarmee je zacht en hard kan aangeven. Speel hier een beetje mee als dirigent. Wil een leerling misschien dirigeren?
5. Deel de klas in tweeën. De dirigent houdt allebei de handen omhoog. Als je hand open gaat mag die groep spelen. Hand dicht is stil.
6. Benoem eigenschappen van de instrumenten die mogen spelen. Bijvoorbeeld: Alle instrumenten van hout. Alle instrumenten waar je mee moet schudden. Alle rode instrumenten. Etc.
7. Probeer een alternatieve manier te vinden om op jouw instrument te spelen. Iedereen krijgt 30 seconden om een nieuwe manier dan de 'normale' manier te zoeken om op het instrument te spelen.

Uitvoerfase (5 min): Dia 56

Meespelen met de meespeelpartituur van In the hall of the mountain king. De video spreekt redelijk voor zich. Zorg dat de dirigent de klas in vijven opdeelt. Het liefst op basis van de instrumenten die ze hebben (alle schudinstrumenten bij elkaar, alle handtrommen, alle houten sla instrumenten, etc.). Elke groep krijgt een kleur: rood, geel, groen, oranje of blauw. Deze kleur moeten ze volgen in de video.

Jullie kunnen het lied nog een keer herhalen. Daarna voorzichtig de instrumenten opruimen.

Evaluatiefase (1-5 min): Dia 57

Jullie zijn klaar voor het bezoek bij Oorkaan. Heel erg veel plezier!